

Η ιερά εικόνα της “Παναγίας της Απολυτρώσεως των εξηρτημένων”

[Εκκλησία της Κύπρου](#) / [Ι.Μ. Μόρφου](#)

Η πρωτότυπη εικόνα της «Παναγίας της Απολυτρώσεως», αντίγραφο της οποίας αποτελεί η ομώνυμη εικόνα στο χωριό Καννάβια της καθ' ημάς Ιεράς Μητροπόλεως Μόρφου, βρίσκεται στην ανδρώα Επισκοπική Μονή του Αγίου Αθανασίου, μαθητή του αγίου Σεργίου του Ραντονέζ, στην πόλη Σερπουχώβ (Серпухов) κοντά στη Μόσχα.

Δεν είναι όμως αυτή η αρχική εικόνα, αλλά αντίγραφό της. Η αρχική, αυθεντική εικόνα δυστυχώς εξαφανίσθηκε μετά την Επανάσταση των Μπολσεβίκων στη Ρωσία το 1917 και έκτοτε αγνοείται η τύχη της. Έχουν διασωθεί μόνο κάποιες φωτογραφίες της, βάσει των οποίων μπορεί να χρονολογηθεί περίπου στον 14ο

αιώνα. Η αρχαία αυτή εικόνα ήταν ξακουστή σ' όλη τη Ρωσία, και είλκυε προσκυνητές από πολλά μέρη, γιατί είχε την ιδιαίτερη χάρη να βοηθεί τους ανθρώπους στην απεξάρτηση από το αλκοόλ και τα ναρκωτικά. Μετά την πτώση του Κομμουνισμού και την Περεστρόϊκα (1988), η ανωτέρω Μονή επαναλειτούργησε, οπότεν δόθηκε η ιδέα να ξαναγίνει η εικόνα αυτή, που χάθηκε. Την αγιογράφησή της ανέλαβε ο αγιογράφος Αλέξανδρος Σοκολώβ (Соколов), ο οποίος, βάσει των σωζομένων φωτογραφιών, απέδωσε με μεγάλη επιτυχία -κατά την άποψη ειδημόνων- την αρχική, αυθεντική εικόνα. Το πρώτο αυτό αντίγραφο της αρχαίας εικόνας της «Παναγίας της Απολυτρώσεως των εξηρτημένων» αγιογραφήθηκε το έτος 1993.

Η Παναγία απεικονίζεται μετωπική, σε προτομή (από τη μέση και πάνω), σε στάση δεήσεως, έχοντας μπροστά της τον Κύριον ημών Ιησούν Χριστόν ως Βρέφος μέσα σε άγιο Ποτήριο και επάνω σε αγία Τράπεζα. Ο Ιησούς ευλογεί και με τα δύο Του χέρια. Η επωνυμία της αρχαίας αυτής εικόνας στα ρωσικά είναι «Неупиваемая Чаша», που σε μετάφραση στα ελληνικά σημαίνει, «Το ανεξάντλητο Ποτήριο».

Εδώ, να σημειώσουμε πως και στην Κύπρο απεικονίζεται ο Χριστός, ως «παιδίον νέον», ως Εμμανουήλ, να ίσταται μέσα σε μεγάλο άγιο Ποτήριο και να ευλογεί με τα δύο Του χέρια αυτούς που τον κοινωνούν, ελευθερώνοντάς τους από πάθη και κακές συνήθειες. Σχετικά παραδείγματα στη μητροπολιτική μας περιφέρεια έχουμε στην Πρόθεση του Βήματος του καθολικού της Μονής Παναγίας Χρυσοκουρδαλιώτισσας στα Κούρδαλι-Σπήλια (16ος αι.), στην Πρόθεση, στο κιβώριο της αγίας Τράπεζας [ΕΙΚ. 4] και το καταπέτασμα της Ωραίας Πύλης στον κατεχόμενο ιερό ναό του Αγίου Μάμαντος Μόρφου, καθώς και στο γνωστό άγιο Ποτήριο του έτους 1506, που προέρχεται από τον αυτό ναό του Αγίου Μάμαντος και σήμερα εκτίθεται στο Βυζαντινό Μουσείο του Ιδρύματος Μακαρίου Γ΄ στη Λευκωσία. Η ίδια απεικόνιση υπάρχει και σε τοιχογραφία του ναού του Σωτήρος στο Παλαιχώρι.

Η μετονομασία της ως άνω παλαιάς ρωσικής εικόνας σε «Παναγία της Απολυτρώσεως των εξηρτημένων» στην ουσία συμπίπτει με την αρχαία της ονομασία στα ρωσικά, κι αυτό εξάγεται από τη θεολογική ερμηνεία της απεικόνισης αυτής. Η Εκκλησία προτείνει σε όλους τους ανθρώπους το Ποτήριον της Ζωής, τη Θεία Κοινωνία του Σώματος και του Αίματος του Σωτήρος Χριστού, του Νικητή του θανάτου. «Ο τρώγων μου την σάρκα και πίνων μου το αίμα εν εμοί μένει καγώ εν αυτώ» (Ιω. 6, 56). Η εξάρτηση από οποιοδήποτε πάθος η κακή συνήθεια είναι πρόβλημα των επιθυμιών μας, τις οποίες εντοπίζει και υποδαυλίζει ο Πειρασμός και τις κάνει σκλαβιά για τον άνθρωπο. Πράττω δηλαδή αυτά, που δεν θέλω. «Ου γαρ ο θέλω ποιώ αγαθόν, αλλ' ο ου θέλω κακόν τούτο πράττω»

(Ρωμ. 7, 19). Ο άνθρωπος πρέπει να προσφέρει τη θέλησή του στον Χριστό. Και, όπως μου έλεγε κάποτε ο μακαριστός άγιος Γέρων Ευμένιος Σαριδάκης, «να λες στην προσευχή σου· “Χριστέ μου, για να μην διορθώνομαι, φαίνεται σε θέλω λίγο. Θέλω να σε θέλω περισσότερο. Μόνος μου δεν μπορώ να διορθωθώ. Έλα μέσα μου και αύξησε τη θέλησή μου”».» Και, ο καλύτερος τρόπος, για να έλθει μέσα μας ο Χριστός και να ενωθεί με το αίμα μας, την επιθυμία μας, τον λογισμό μας, είναι η Μετάνοια και το Ποτήριον της Ζωής, η Θεία Κοινωνία. Και στον Χριστό μας οδηγεί η «Παναγία της Απολυτρώσεως», Αυτή, που γέννησε τον Ελευθερωτή των ανθρώπων από τα πάθη και τον θάνατο.

ατά την ενάσκηση των ποιμαντικών μας καθηκόντων, αντιληφθήκαμε συν τω χρόνω την έκταση του προβλήματος των νέων της εποχής μας από τη χρήση ουσιών εξάρτησης (αλκοόλ, ναρκωτικά, τσιγάρο, κ.λπ.), αλλά και από τα λεγόμενα «τυχερά παιγνίδια», καθώς και τις διαδεδομένες πλέον ασθένειες του αίματος (όπως η λευχαιμία), και ότι δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπισθούν μόνο με ανθρώπινα μέσα. Χρειάζεται προπαντός η άνωθεν βοήθεια από τη Μητέρα του Λυτρωτού, του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, την πηγή του ελέους και της

ευσπλαγχνίας. Η αποξένωση των νέων ανθρώπων από την εν Χριστώ ζωή, τη Μετάνοια, τη Θεία Λειτουργία και το Ποτήριο της Ζωής, οδηγεί αναπόφευκτα σε ασθένειες της ψυχής και του σώματος.

Γι' αυτό και καλέσαμε τον ανωτέρω εκλεκτό αγιογράφο (και ήδη μακαριστό), κ. Αλέξανδρο Σοκολώβ, για να αγιογραφήσει και πάλιν ένα αντίγραφο της ανωτέρω αγίας εικόνας, η οποία, με τη μεσιτεία της Θεοτόκου, θαυματουργεί εξαίρετα στη Ρωσία για τις πιο πάνω ασθένειες και ελευθερώνει τους ανθρώπους από εμπαθείς λογισμούς και επιθυμίες, που τυραννούν τη ζωή του ανθρώπου. Πράγματι, η ιερά αυτή εικόνα αγιογραφήθηκε από τον κ. Σοκολώβ στη Ρωσία το έτος 2010 και μεταφέρθηκε στον υπό ανέγερση τότε ναό της «Παναγίας της Απολυτρώσεως» στα Καννάβια στις 18 Απριλίου του ιδίου έτους, Κυριακή των Μυροφόρων, ημέρα καταθέσεως του θεμελίου λίθου του ναού.

Ως καταλληλότερη ημέρα εορτασμού της «Παναγίας της Απολυτρώσεως», προκρίναμε την Κυριακή των Μυροφόρων, για ποικίλους λόγους: Πρώτον, γιατί είναι ημέρα Κυριακή, και δη εμπίπτουσα μέσα στην Πασχάλια και χαρμόσυνη περίοδο του Πεντηκοσταρίου, στοιχεία που συμβάλλουν στον πανηγυρικώτερο εορτασμό της Παναγίας μας. Πέραν τούτου όμως, υπάρχουν και λόγοι θεολογικοί και ιστορικοί, που συντείνουν στην επιλογή και καθιέρωση της ημέρας αυτής. Θεολογικοί, γιατί, ως γνωστόν, κατά την Κυριακή των Μυροφόρων ήδη εορτάζεται και τιμάται και η Θεοτόκος, αφού αυτή ήταν μία από τις Μυροφόρους γυναίκες, που έτρεξαν «λίαν πρωί της μιας Σαββάτων» να μυρίσουν το σώμα του Ιησού (η Παναγία μας είναι η «άλλη Μαρία» η η «Μαρία Ιακώβου», που αναφέρουν οι Ευαγγελιστές). Ιστορικοί δε λόγοι, καθότι ο εορτασμός της Θεοτόκου κατά την ημέρα αυτή έχει λειτουργικό προηγούμενο: Οι κάτοικοι της περιοχής της Αττάλειας της Μικράς Ασίας τιμούσαν την Παναγία του Κύκκου (που είχε εκεί Μετόχι και θαυματουργό αντίγραφο της Κυκκώτισσας) κατά την Κυριακή των Μυροφόρων. Και τον εορτασμό τούτο μετέφεραν οι Μικρασιάτες πρόσφυγες στην περιοχή Ταύρος της Αθήνας, όπου εορτάζουν την Παναγία μας μέχρι σήμερα κατά την ημέρα αυτή.

Με απόφαση της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας Κύπρου, οι δύο πλησιόχωρες κοινότητες Κανναβιών και Αγίας Ειρήνης της καθ' ημάς μητροπολιτικής περιφέρειας Μόρφου συνενώθηκαν εκκλησιαστικά σε μία ενορία. Και ο νεόδημιτος ναός της «Παναγίας της Απολυτρώσεως» εξυπηρετεί ακριβώς τις λειτουργικές ανάγκες του συμπλέγματος των κοινοτήτων αυτών.

Ο αρχιτεκτονικός τύπος του ναού είναι αυτός, που αρμόζει στην περιοχή του Τροόδους, δηλαδή τρίκλιτη ξυλόστεγη βασιλική. Την έμπνευση για τον ρυθμό του ναού λάβαμε από τον ναό της γειτονικής Μονής της Παναγίας των Κουρδάλων. Η

είσοδος στον ναό της «Παναγίας Απολυτρώσεως» συνιστά παραμονή στην κιβωτό του Νώε. Εδώ κυριαρχεί η παρουσία του ξύλου και η αίσθηση ότι βρίσκεσαι σ' ένα πλοίο, με κυβερνήτη «την Θεοτόκον και Μητέρα του Φωτός», την Απολύτρωση των εξηρημένων.

Ευχαριστούμε όλως ιδιαιτέρως τον μεγάλο δωρητή, κ. Πολύκαρπο, που ήταν η απαρχή του τολμήματος, δύο μικρά χωριά να ανεγείρουν ένα μεγάλο ναό με μεγάλη θεολογική και ιαματική ιστορία. Κι ακόμη, μακαρίζουμε τον αγιογράφο Αλέξανδρο, που κατά τον σύντομο επίγειο διάυλό του, άφησε στην Εκκλησία δύο θαυματουργές εικόνες της «Παναγίας της Απολυτρώσεως», μία στη Ρωσία και μία στη Νήσο των Αγίων, την Κύπρο.

* Το κείμενο του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Μόρφου κ. Νεοφύτου, «Η εικόνα και ο ναός της «Παναγίας της Απολυτρώσεως των εξηρημένων» στο χωριό Καννάβια της Κύπρου», περιέχεται σε ειδικό έντυπο που διανεμήθηκε δωρεά εις μνήμην της δούλης του Θεού Κυριακής Ξενοφώντος, στην τελετή των θυρανοιξίων του ιερού ναού «Παναγίας της Απολυτρώσεως των εξηρημένων» στο χωριό Καννάβια στις 26 Σεπτεμβρίου 2015.